

** *		
19:06	17:56	י-ם
19:08	18:11	ת"א
19:08	18:04	חיפה
19:08	18:16	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הסיפור

הרבי מהר"ש | מלאו שנותיו

רבי שמואל שניאורסאהן, הרבי המהר"ש, הסתלק בי"ג תשרי.

בהיות כ"ק אדמו"ר מהר"ש ילד, וכ"ק אדמו"ר הצמח צדק עלה לתורה למפטיר ביום ר"ה, עמד כ"ק מהר"ש לנגד פני כ"ק אביו. כאשר הפטיר ההפטרה [העוסקת בלידת שמואל הנביא], והגיע לפסוק "אל הנער הזה

התפללתי",
הראה באצבעו
הקדושה
על בנו כ"ק
אדמו"ר
מהר"ש.

בפספורט אני
בן נ"ב, ואת
שנותיי הרי אתה
יודע, ויחדיו הם
מאה שנה...

בסמוך

להסתלקותו,

קרא המהר"ש למשרתו ר' לוי'ק, ואמר לו: לוי'ק, מלאו שנותיי, ובן מאה שנה אנכי היום! בפספורט אני בן נ"ב, ואת שנותיי הרי אתה יודע, ויחדיו הם מאה שנה... לאחר הפטירה בדקו ומצאו שאכן בפספורט רשום מספר שנים אחר, וחסידיים גם כן הבינו את הדברים לעומקם, אשר שמואל הנביא נפטר בן נ"ב שנה, ועם מ"ח שנותיו הרי זה עולה למאה שנים.

מעניין לראות כי סיפור זה וסיפורים נוספים מקשרים את אדמו"ר מהר"ש דווקא לשמואל הנביא:

הקשר לשמואל הנביא, עליו הצביעו החסידים מלמד אותנו דבר חשוב בחיינו שלנו. כדי להבין כיצד, נפתח בביאור התבטאות דומה לזו של המהר"ש, הנזכרת גם בהגדה של פסח:

"אמר רבי אלעזר בן עזריה: 'הרי אני כבן שבעים שנה'. בגמרא מוסבר, כי אמר זאת לאחר שנתמנה לנשיא בגיל שמונה עשרה בלבד... משום כבוד הציבור שהכפיף את עצמו לנער צעיר, הפך זקנו ללבן והוא נעשה כבן שבעים. המשך בעמ' הבא

אוצר החג

שמחה תמה

כתוב "ולקחתם לכם ביום הראשון". חז"ל דורשים "ולקחתם" – שתהיה לקיחה תמה. מה הכוונה שהמינים מעכבים אחד את השני – אי אפשר לקחת אחד, שנים או שלשה. צריך לקחת את כולם יחד ושכולם יהיו כשרים. ידוע שחז"ל אומרים שהמינים הם בעצם ארבעה סוגים של יהודים, וכמו ש"ראויים כל ישראל לשבת בסוכה אחת" כך צריכים לקחת את כל המינים יחד, לקיחה תמה. זו ה"יונתי תמתי" של חג הסוכות.

הברכה היא על הלולב, הגבוה בארבעת המינים, שלכן כל המצוה נקראת על שמו – "על נטילת לולב". בפסוק עצמו הלולב הוא השני – "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמר ענף עץ עבות וערבי נחל ושמחתם לפני הוי' אלהיכם שבעת ימים". ידועה הקושיא של חז"ל איך הפסוק מתחיל "ביום הראשון" ונגמר ב"שבעת ימים". לכן יש דעה בירושלמי ש"ושמחתם... שבעת ימים" לא מדבר על הלולב אלא על שמחת שלמים, השמחה באכילת השלמים שמקריבים בבית המקדש. אבל הדעה השניה בירושלמי היא שמדובר ב"שמחת לולב", וכך פשוט גם בבבלי.

אם כן, מהו ההסבר לסתירה-לכאורה שהפסוק מתחיל עם לקיחת לולב "ביום הראשון" ונגמר בשמחת לולב "שבעת ימים"? מסבירים ש"ביום הראשון" במדינה ו"שבעת ימים" במקדש. איך אני יודע ש"שבעת ימים" במקדש? כי כתוב "ושמחתם לפני הוי' אלהיכם". הפסוק מתחיל "ולקחתם לכם", אני לוקח לעצמי לקיחה תמה, והמצוה הזו היא ביום הראשון, במדינה, אבל "לפני הוי' אלהיכם" צריך לשמוח "שבעת ימים". אנחנו רק אומרים זאת בדרך אגב.

בפסוק הזה יש שני פעלים, "ולקחתם... ושמחתם", ושניהם באותה צורה. כשם שחז"ל דורשים "ולקחתם" כ"לקיחה תמה" כך ראוי לפרש גם "ושמחתם" כ"שמחה תמה", שמחה תמימה, כמו שהרבי אומר "שמחה בטהרה". ב"לקיחה תמה" הפירוש שהכל מעכב, שצריכים את כולם יחד, ומכאן אלמד גם לגבי השמחה: צריכים לשמוח עם כל היהודים, עם כל הסוגים השונים, עד היהודים הכי פשוטים, שכנגד הערבות – זו התמימות של עם ישראל. אם לא שמחים יחד עם כל היהודים השמחה הזו היא לא שמחה, היא לא שוה. "ושמחתם" – 'שמחה תמה', שמחה בטהרה, שהיא דווקא כולם ביחד.

שוב, זהו פירוש חשוב מאד של תמימות, "יונתי תמתי" – צריך להיות יונה תמה, תמימה, עם כל האברים שלה, ללא שום מום. ככה עם ישראל – יש לו הרבה אברים וכולו "יונתי תמתי", "אחת היא יונתי תמתי", פסוק של חג הסוכות. (מוציא י"ט תשרי פ"ד)

אוצר השו"ת

לא להגשים את הסוכה

שאלה: מדוע בחב"ד נוהגים שלא לשים נוי סוכה?
תשובה: חז"ל מונים ארבעה כופרים – שלא מאמינים בתורה מן השמים, בשכר ועונש, בתחית המתים ובביאת המשיח – אבל בשביל הרמב"ם יש מין חמישי, מי שלא מאמין בהפשטה בנוסח הרמב"ם, אלא מייחס הגשמה לקב"ה. מנינו בארבעת המינים רק דברים חיוביים שהרמב"ם אומר להאמין בהם. אפשר לומר שהסוג החמישי של המין שייך לסוכה עצמה, שהענין שלה הוא הפשטה – לכן בחב"ד נוהגים לא לשים נוי סוכה, לא 'להגשים' את הסוכה. לעומת זאת, רוב עם ישראל מהדר מאד בנוי סוכה, וכאילו 'מגשימים' את השראת השכינה בתוכה (הסכך עצמו הוא מפסולת גרן ויקב והוא נקרא לעתים "פסל" – ביטוי מובהק של הגשמה).

המשך מ'אוצר הסיפור':
אך האריז"ל מגלה כי הייתה להתבטאות הזו סיבה נוספת: רבי אלעזר בן עזריה היה גלגול שמואל הנביא! שמואל חי, כאמור, חמישים ושתיים שנה. שמונה עשרה ועוד חמישים ושתיים, עולים יחד שבעים, ולכן היה רבי אלעזר כבן שבעים שנה. החסידים, שידעו כי אחת הסיבות לשמו של המהר"ש היא על שם שמואל הנביא, הסיקו כי גם כוונתו שלו היא לעניין זה.

כאשר הזכיר הרבי מליובאוויטש את דברי רבי אלעזר בן עזריה ואת פירוש האריז"ל עליהם, הסביר כי לכל אדם היכולת ללמוד מכך: רוב הנשמות בדור שלנו כבר באו לעולם בגלגול קודם. לכן כשמזדמן לאדם עניין כלשהו בעבודת ה' שנדמה לו שהוא אינו מסוגל לבצעו, יש לדעת כי ניתן לגלות ולצרף אף את הטוב מגלגול קודם, והדבר מסייע בביצוע המשימה.

ומה עם החלקים הפחות טובים שבגלגולי העבר? הלא רובנו מגיעים לכאן לאחר גלגולים רבים, ולא תמיד חיוביים... אך הרבי מצהיר בתוקף, כי אין כל צורך לעסוק עניינים אלו. הרע איננו מציאות אמיתית, אלא העלם והסתר המתפוגג עם התשובה (או הכפרה על ידי ייסורים וכדומה). המיתה שבין גלגול לגלגול מכפרת אף היא, וממילא, הדבר היחיד הממשיך לנצח הוא הצד הטוב שבנו. מכוחו יכולים כולנו להיות "כבני שבעים שנה", צעירים בחיינו הנוכחיים אך מלאי עצמה וניסיון מן הטוב הגנוז בנשמתנו.

(מתוך נפלאות פ"ג)

אוצר קצו

מהי שמחה אמיתית?

מה שיוצר משבר זה שהעבודה לא מבוררת. כתוב "לפני שבר גאון", זה כלל גדול: אין שבר בעולם שלא קדמה לו גאווה. גאון ממעשה טוב שעשיתי זה סיפוק. זה נראה שאני מאד שמח, אבל זה לא שמחה אמיתית. שמחה אמיתית היא "שמחו צדיקים בהוי'" – שמחה בהוי' לא בעצמי, שמחה במה שה' זכה אותי, שה' נתן לי את ההזדמנות לקיים מצוה שהיא רצונו יתברך, דבר שלא מגיע לי כלל וכלל. כל פרק בעבודת ה' זה "לא מגיע לי כלום", הכל זה מתנה מה', הכל זה הזדמנות לעשות צדקה. אם יש שמחה כזו, זה בלי גבול ולעולם לא יביא לשבר. אם יש גאון בתוך ריבוי המעשה – גם ריבוי המעשה הטוב – זה יכול להביא לשבר. (מתוך נפלאות מטו"מ פ"ד)

אוצר הרמז

מעיינות של שעשועים

כתוב ש"מצוות בטלות לעתיד לבוא", והיינו בתחית המתים, כמבואר בתניא. אבל אדמו"ר הזקן אומר שגם בשלב הבינים, לפני שהמצוות בטלות, יתכן מאד שאת כל הנגלה של התורה נדע מתוך הפנימיות. כלומר, מתוך השעשועים, שהוא ענין השמחה של חג הסוכות, שמחת בית השואבה "ממעייני הישועה", לשון שעשועים. (מוצאי ט"ז תשרי פ"ו)

המרחק בין הלולב לסכך = לב

חז"ל מסבירים שלולב הוא לשון "לו לב" – "הרואה לולב בחלום אין לו אלא לב אחד לאביו שבשמים". כידוע, צריך שהלולב לא יגע בסכך. זה לא איסור, אבל כך כתוב. אנחנו מסבירים שאם הלולב נוגע בסכך נעשה 'קצר'... (גם לא נורא, אפשר לתקן, להרים את הכפתור...). בכל אופן, ראוי לשמור על חלל בין תיומת הלולב לסכך (גם חלל שוה לולב), והחלל הזה הוא בסוד חלל הלב – הפער בין לולב ל-סכך הוא לב. לב ועוד לולב שוה 100, שלמות של י פעמים י, סכך, שנוצר מהמאה קולות של השופר.

(ראש השנה פ"ה)

אוצר הפתגם

אני צריך פעם בשנה לשבת בסוכה, כדי להזכיר לעצמי שאני אדם נברא וחולף, עראי. אם אני יודע שבוע אחד שאני חולף, אז כל השנה אני יכול להיות בדירת קבע עם ה' – עם הקבוע היחיד.